

TREŠAIS TĒVA DĒLS
publiskās bibliotēkas attīstībai

Nākotne ir sākusies

Latvijas valsts, Latvijas pašvaldību un Bila & Melindas Geitsu fonda līdzfinansētais Latvijas publisko bibliotēku attīstības projekts *Trešais tēva dēls* ir noslēdzies, bet nākotnes solījums, ar kādu tas noritējis, ir tikai sācis piepildīties. **Visās 874 Latvijas publiskajās bibliotēkās.**

Aspazijas pašvaldības reālais atbalsts

Zaļenieku bibliotēkai svaigi izremontētas telpas

Zaļenieku bibliotēka kopš dibināšanas atrodas vietējā kultūras nama telpās un ilgo pastāvēšanas gadu laikā ceļojusi pa dažādām šā nama istabām. Tomēr vienmēr telpas izrādījušas pārāk sauras un nepiemērotas. Problēmas risinājums nācis kopā ar *Trešo tēva dēlu*. Pašvaldība, jūtot valsts atbalstu un iniciatīvu, piešķir jaunas, izremontētas telpas bibliotēkai tajā pašā Tautas namā. Kā komentē bibliotēkas vadītāja Līga Strazdiņa: "No valsts puses jūt, ka tiek doti datori, pašvaldība saprot, ka jābūt atdevei arī no mūsu puses." Līga atzinīgi izsakās par *3td* ietvaros izietajām apmācībām. Jau pirmajās dienās tās liktas lietā, kādai vecāka gadagājuma sievietei ierādot, kā internetā sameklēt medicīniska rakstura informāciju. Aspazijas dzimtajā pusē par kūrtrumu un bailēm no modernām tehnoloģijām būtu lieki runāt, jau pirmajās dienās vairāk nekā 80 apmeklētāju izmantojuši jauno datortehniku un tās piedāvātās iespējas.

Jaunas iespējas vājredzīgajiem

Dobeles bibliotēka projekta *3td* ietvaros ne tikai saņēmusi jaunus datorus, bet arī speciālu datortehniku un aprīkojumu, kas paredzēts, lai vājredzīgie bibliotēkas apmeklētāji varētu izmantot informācijas tehnoloģijas un internetu. Komplektā ietilpst dators ar palielinātu izmēra monitoru un palielināšanas ierīce, kas ļauj apstrādāt datora tekstu, kā arī telelupa, kas palielina un projicē rakstīto tekstu uz ekrāna. Šādu tehniku saņēmušas visas Latvijas rajona galvenās bibliotēkas. Līdz šim šādas iespējas vājredzīgiem apmeklētājiem bibliotēkā nav bijušas. Lietotājs Jānis, kurš pats ir vājredzīgs, atzīst, ka tehnika ir lieliska un tagad ir daudz vieglāk izmantot bibliotēku, lai iegūtu darbam nepieciešamo informāciju. Viņam tas nozīmē ļoti daudz.

Apslēpti smalkie paraksti

Jelgavā kā pilsētā, kurā ir liela augstskola, cilvēki daudz biežāk saskārušies ar modernajām tehnoloģijām. *3td* ieviestie uzlabojumi cilvēkiem nav pārsteigums, bet gan tas, ko viņi sagaida no savām bibliotēkām. Arī Jelgavas Zinātniskās bibliotēkas vadītāja uzsver, ka *3td* nozīmīgi paātrina bibliotēku attīstību. Andrejs Dābols, pats būdams ilggadējs bibliotēkas apmeklētājs, atceras, kā cilvēki pirmo reizi dzīvē esot nākuši uz bibliotēku apskatīt televizoru. Pateicoties ciešajai un ilggadējai sadarbībai starp muzeju un bibliotēku, par jauno *3td* tehniku Andrejs uzzināja uzreiz, tiklīdz tā tika uzstādīta. Viņš arī atradis šai īpašajai vājredzīgajiem paredzētajai teknikai oriģinālu lietojumu. Andrejs veido Latvijas muzeju kopkatalogu. Tajā jānorāda precīza informācija par katru muzeja priekšmetu. Izmantojot šo īpašo tehniku, ir iespējams atrast dažādus jaunus un nezināmus faktus par eksponātiem. Piemēram, ar tās palīdzību bijis iespējams atpazīt ievērojamā latviešu gleznotāja Jaņa Rozentāla parakstu uz vāka noformējuma Annas Brigaderes *Sprīdīša* izdevumam, kas iespiests pirms Pirmā pasaules kara. Daudzi citi ievērojami mākslinieki, piemēram, Vilhelms Purvītis

Tehnika vājredzīgajiem – mikroskops Andrejam

vai Rihards Zariņš, ir noformējuši grāmatas un viņu logo vai paraksti ir atrodami, ja palielina attēlus. Arī uz monētām, medaļām un pat Latvijas pir-

mās republikas laika pagasta valdes zīmoga var atrast dažādus izcilus juvelieru meistardarbus, kas ir tik smalki, ka ar neapbruņotu aci paliktu apslēpti.

Austras koks digitālajā ērā

Jauncodes bibliotēka šobrīd ir gan atvērta un moderns informācijas centrs, gan arī aktīvas sabiedriskās dzīves centrs. Jauncode atrodas tieši blakus Bauskai un ir pierādījusi, ka tās bibliotēkas pastāvēšana ir nepieciešama. Ir pat bijis kuriozs brīdis, kad bibliotēka atradusies Bauskā, Mēmeles ielā 5. Tagad, pateicoties bibliotēkas vadītājas Intas Krieviņas iniciatīvai, bibliotēkai ir jaunas telpas un moderns nodrošinājums. Inta pati devās uz pagasta domi un prezentēja bibliotēkas mērķus un vajadzības. Bauskas iedzīvotāji arī izvēlas

nākt uz šo bibliotēku, jo tā ne ar ko nav sliktāka par lielo Bauskas centrālo bibliotēku. Kopš *3td* ieviestajiem jauninājumiem vairs nav rindu pie datoriem, pēc kuriem ir liels studentu pieprasījums. Bibliotēka atrodas dzīvojamā namā, un Inta stāsta, ka bezvadu internets ir pieejams pat trešajā stāvā. Bibliotēkas vadītāja vada arī dāmu klubu *Austras koks*. Dāmas gan interesējas par latviešu kultūru un folkloru, gan ceļo pa Latviju. Pēc *3td* apmācībām uzņēmīgā Inta apmācījusi savas dāmas datora pamata prasmes.

Austras koka biedre – uzņēmīgā bibliotekāre Inta Krieviņa

Bauskas paraugstunda

Bauska kā svarīgs reģiona centrs arī bibliotēku attīstībā ir veselīgas un straujas attīstības piemērs. Bauskas pilsētas centrālā bibliotēka nodrošina mobilo mācību klasi, kurā *3td* apmāca bibliotekārus darbam ar jaunajām tehnoloģijām. Baiba Tormane ir bibliotēkas vadītāja un kūrē arī bibliotēku attīstību visā reģionā. Viņa 10 gadus vada Bauskas bibliotēku. Šajā periodā soli pa solim ir sasniegts viss, lai gan bērnu, gan centrālā bibliotēka būtu moderna un saviem apmeklētājiem interesanta. Liels ir pašvaldības ieguldījums, bet, kā Baiba saka: "Tas nav *galdiņ klājies princips*, atbalsts ir nopietna kopdarba rezultāts." Baiba Tormane uzsver, ka apmācības ir milzīgs ieguvums, un bibliotekārs tiešām tagad savam

3td mobilā apmācību klase Bauskā

apmeklētājam var kvalitatīvi piedāvāt plašas iespējas, ko sniedz bibliotēkas.

Pēc apmācībām kā eiforijā

Dobeles bibliotēkas lasītavas vadītāja Rasa Logina nebeidz vien priecāties par pašlaik notiekošiem *3td* bibliotekāru kursiem, jo tik apjomīgu apmācību vēl nekad nav apmeklējusi un, kā pati saka, vēl arvien dzīvo eiforijā. Viņa arī atzinīgi

izsakās par *3td* reklāmu, jo, pateicoties tai, tieši pensionāri nāk uz bibliotēku un vēlas iemācīties darboties ar datoru. Skolēns Jānis piebilst, ka ar jaunajiem *3td* datoriem ir parocīgi strādāt turklāt tiem ir foršs tumšs dizains.

Projekta *Trešais tēva dēls* ietvaros paveiktais

TEHNIKA
3809 jauni, mūsdienīgi datori ar vismodernāko programmatūru. 3-7 datori katrā bibliotēkā. 956 multifunkcionālās iekārtas (printeris, skeneris, kopētājs).

ĪPAŠĀ TEHNIKA
28 bibliotēkās īpaša datortehnika vājredzīgiem lasītājiem. Latvijas Neredzīgo bibliotēkā un tās 7 filiālēs uzstādīti datortehnikas komplekti un programmatūra neredzīgajiem darbam brailā.

INTERNETS
1, 2, 4 vai 10 Mbit/s ātrgaitas interneta pieslēgums, kas nodrošina vismaz 256 Kbit/s pieslēgumu uz katru bibliotēkas datoru. Ātrgaitas bezvadu internets tuvā bibliotēkas apkārtnē izmantojams 24 stundas diennakti.

CILVĒKI
Izveidoti 10 reģionālie mācību centri visā Latvijā, kas aprīkoti ar mūsdienīgiem datoriem un prezentācijas tehniku. Apmācīti 1800 publisko bibliotēku darbinieki. 140 stundu apmācību programmu katram bibliotekāram.

SASNIEDZAMĪBA
Jaunie bibliotēkas resursi tagad viegli pieejami katram, jo vidējais attālums līdz tuvākajai publiskajai bibliotēkai no visattālākā punkta Latvijā ir 7 km, kājām ejot – 1 h un 15 min, ar satiksmes autobusu – 15 min, ar auto – 10 min.